

URU J.ISD
URU Journal of
Integrated Sciences for Development

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

การพัฒนาชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

THE DEVELOPMENT OF A GROUP MANAGEMENT COMPETENCY TRAINING PACKAGE FOR ELDERLY CLUB COMMITTEE

ปาจรีย์ ผลประเสริฐ*, กนิษฐา ศรีภิรมย์*,
พลอยณัชชา เดชะเศรษฐ์ศิริ* และวรางคณา จันทร์คง**

* มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
**Corresponding email: Warangkana.cha@stou.ac.th

Receives: 7 October2023, Revised: 28 November 2023, Accepted: 30 November 2023

URU J.ISD
URU Journal of
Integrated Sciences for Development

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ เพื่อทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง โดยการสร้างชุดฝึกอบรมจากการสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และเนื้อหาชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มตามผลการศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มที่จำเป็นสำหรับคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ โดยการทดลองและการประเมินประสิทธิผลการใช้ชุดฝึกอบรม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือกรรมการชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นกรรมการชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชรที่เต็มใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและสามารถเข้าร่วมอบรมตามชุดฝึกอบรมได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิผลชุดฝึกอบรม และแบบประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่าชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีเนื้อหา 4 หน่วยเรียนรู้ ได้แก่ การจัดองค์การและภาวะผู้นำ การจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ แหล่งงบประมาณและการเขียนโครงการ และการติดตามผลการดำเนินงานและการตรวจสอบ โดยใช้การอบรม 2 วัน ผลการตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมพบว่าในภาพรวมความเหมาะสมของเนื้อหาชุดฝึกอบรมในแต่ละหน่วยเรียนรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในทุกหน่วยการเรียนรู้ และค่าดัชนีความสอดคล้องของร่างชุดฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องในทุกประเด็น ประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมจากการทดลอง พบว่าหลังการอบรมมีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้ารับการฝึกอบรมพบว่าในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนรายด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก และมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรม, สมรรถนะการบริหารจัดการ, ชมรมผู้สูงอายุ

Abstract

This research was aimed 1. to create and test the quality of group management competency training package for elderly club committee 2. to try-out and evaluate the effectiveness of the group management competency training package for elderly club committee. It was a quasi-experimental research with one-group pretest-posttest design by creating a training set from concept synthesis, related theories and contents of the group management competency

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

training package based on the studies of group management competencies requirement for the Elderly Club Committee. The population is the committee members of the Kamphaeng Phet Province Elderly Club. By experimenting and evaluating the effectiveness of using the training package, the sample group used in the experiment was purposively selected as 30 committee members of the Kamphaeng Phet Province Elderly Club who were willing to participate in the research project and able to participate in the training set throughout the specified period. The data collection tools used include a training package effectiveness evaluation form and training satisfaction assessment form. The statistical analysis techniques used included mean, standard deviation, independent t-test (Paired t-test) and content analysis.

For the results of the creation and evaluation of the training package, the training package created had the 4 units of content which were 1. organizing activities for elderly 2. budget sources and project writing & designing 3. performance monitoring and evaluation and 4. organization and leadership by using 2 days of training and it found that the overall result of appropriateness regarding the training package content was at a high level. When considering each aspect, it was found that the appropriateness was at a high level in every learning units and the Index of Item Objective Congruence (IOC) of the training package according to expert opinions was consistent in every issues. For the effectiveness of the training package from experiments, the pilot study showed that the score after the training was significantly higher than the score before the training at 0.01 and the satisfaction with the training was found to be overall at a high level. As for each aspect, there was a high and highest level of satisfaction.

Keywords: Training package, Group management competency, Elderly club

บทนำ

ในปัจจุบันผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น ข้อมูลจาก World Population Prospects: the 2019 Revision ภายในปี ค.ศ.2050 หนึ่งในหกคนในโลกจะมีอายุเกิน 65 ปี (16%) เพิ่มขึ้นจากหนึ่งในสิบเอ็ดคน ในปี ค.ศ.2019 (9%) และภายในปี ค.ศ. 2050 หนึ่งในสี่ของผู้ที่อาศัยอยู่ในยุโรปและอเมริกาเหนืออาจมีอายุ 65 ปีขึ้นไป ซึ่งในปี 2018 นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมีจำนวนมากกว่าเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีทั่วโลก คาดว่าจำนวนผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปจะเพิ่มขึ้นสามเท่า จาก 143 ล้านคนในปี 2562 เป็น 426 ล้านคนในปี 2593 (United Nations, 2019) สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ.2565 มีประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรของกระทรวงมหาดไทย 66 ล้านคนในจำนวนนี้มีประชากรสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป 13 ล้านคน

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

(19%) ของประชากรทั้งหมด ในอีก 20 ปีข้างหน้า ประชากรไทยจะลดลงจาก 66 ล้านคน เหลือเพียง 60 ล้านคน แต่ประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จะเพิ่มจาก 13 ล้านคนเป็น 19 ล้านคน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566) ทั้งนี้การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุประเด็นหนึ่งคือการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อการรวมกลุ่มกันของผู้สูงอายุในการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นผู้สูงอายุที่มีพฤฒพลัง (Active Aging) โดยกลไกการขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุในการส่งเสริมสถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุเชิงนโยบายประการหนึ่งคือ การกระตุ้นให้กระทรวง/หน่วยงานที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 รับผิดชอบในการส่งเสริมและสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ ทั้งในมิติการบริหารจัดการและการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ (วรรณลักษณ์ เมียนเกิด, เดชา สังขวรรณ และรุ่งนภา เทพภาพกล, 2562)

จากการสำรวจจำนวนชมรมผู้สูงอายุของประเทศไทยพบว่า ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีจำนวนชมรมผู้สูงอายุทั้งสิ้น 29,359 ชมรม โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีชมรมผู้สูงอายุมากที่สุดคือ 13,570 ชมรม (ร้อยละ 46.20) รองลงมาคือภาคเหนือมีจำนวน 9,527 ชมรม (ร้อยละ 32.45) ภาคกลาง จำนวน 3,725 ชมรม (ร้อยละ 12.70) ภาคใต้ จำนวน 2,140 ชมรม (ร้อยละ 7.30) และกรุงเทพฯ จำนวน 397 (ร้อยละ 1.35) ตามลำดับ สำหรับจังหวัดกำเพงเพชรซึ่งอยู่ในภาคเหนือมีจำนวนชมรมผู้สูงอายุ 176 ชมรม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565) ในขณะเดียวกันการศึกษาพบว่าชมรมจำเป็นต้องมีเทคนิคการพัฒนาชมรมให้มีความยั่งยืนต้องมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ จากผลการวิจัยของเกษมศรี สุรวิทย์ (2560) พบว่าปัญหาการจัดการองค์กรของชมรมผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการศึกษาของวิกรม รุจยากรกุล, ปิยธิดา ตรีเดช, สุคนธา ศิริและชาญวิทย์ ตรีเดช (2562) ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการบริหารจัดการของชมรมกับการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ พบว่าภาพรวมด้านกระบวนการบริหารจัดการของชมรมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าการดำเนินงาน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ และการควบคุมกำากับ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอภิญญา พันธุพล, นิรัตน อิมามี และวรากร เกรียงไกรศักดา (2560) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกอบรมที่ใช้กระบวนการกลุ่มและเทคนิคเอไอซี (AIC) ในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการชมรมผู้สูงอายุ การรับรู้ความสามารถตนเองในการดำเนินงานชมรม และความตั้งใจที่จะปฏิบัติในการจัดการชมรมผู้สูงอายุ ของคณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุที่หลังการทดลองคณะกรรมการบริหารชมรมมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการจัดการชมรมผู้สูงอายุสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองในทุกด้าน และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ (ปาจรีย์ ผลประเสริฐ และคณะ, 2562) ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ (เกศรา โชคนำชัยสิริ, ชญานิษฐ์ สมเจริญ และอัจฉรา โพชะโน, 2563) คือ การฝึกอบรมเพื่อ

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

แก้ไขปัญหาที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว การฝึกอบรมเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นในระยะยาว โดยกระบวนการฝึกอบรม 1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม 2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3. การกำหนดโครงการฝึกอบรม 4. การบริหารโครงการฝึกอบรม 5. การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม

จากข้อมูลแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุและนโยบายในการส่งเสริมให้มีชมรมผู้สูงอายุ ตลอดจนความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะกรรมการชมรมผู้สูงอายุให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ หากมีการพัฒนาหลักสูตรที่ทำให้คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุมีการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นรากฐานของการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป จากเหตุผลที่กล่าวมา คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ ตลอดจนการนำไปทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง เพื่อนำชุดฝึกอบรมไปต่อยอดขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

2. เพื่อทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ โดยมีเนื้อหา (ร่าง) ชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่ม ตามผลการศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มที่จำเป็นสำหรับคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกลุ่ม (ปาจรีย์ ผลประเสริฐและคณะ, 2562) มาเป็นกรอบในการสร้างเนื้อหาที่ครอบคลุมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มที่จำเป็น คือ ภาวะผู้นำ การจัดองค์การ การสร้างการมีส่วนร่วม ความสามารถในการจัดการประชุม แก้ไขปัญหาและความเสียสละ การจัดกิจกรรมชมรม การจัดหางบประมาณ การติดตามผลการดำเนินการ และการตรวจสอบ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มฯ

ตัวแปรตาม ประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มฯ

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. การตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรม ฯ ผู้ตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม หรือผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 5 ท่าน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร โดยเป็นคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี ที่เต็มใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและสามารถ

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

เข้าร่วมอบรมตามชุดฝึกอบรมได้ตลอดระยะเวลา จำนวน 30 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการใน 2 ขั้นตอนย่อยคือ

ขั้นตอนที่ 1.1 การสร้างโครงร่างชุดฝึกอบรม โดยกำหนดองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม ที่ได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตร โดยองค์ประกอบของโครงร่างชุดฝึกอบรม ดังนี้ 1. ชื่อชุดฝึกอบรม 2. หลักการและความจำเป็นในการฝึกอบรม 3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม 4. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม 5. ระยะเวลาของการฝึกอบรม 6. โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา 7. กิจกรรม/วิธีการฝึกอบรม 8. สถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม 9. คุณสมบัติผู้สอน / วิทยากร และ 10. การประเมินผลการฝึกอบรม และเนื้อหา (ร่าง) ชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่ม 4 หน่วยเรียนรู้ตามผลการศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มที่จำเป็นสำหรับคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 1.2 ตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรม ฯ โดยการตรวจสอบคุณภาพโครงร่างชุดฝึกอบรม ในเรื่องของความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม ความเหมาะสมของเนื้อหาชุดฝึกอบรม และความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม หรือผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรม ฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการตรวจสอบคุณภาพโครงร่างชุดฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบตรวจสอบคุณภาพโครงร่างชุดฝึกอบรมโดยรายละเอียดของเครื่องมือ ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของเนื้อหาชุดฝึกอบรม ตอนที่ 3 ความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรม โดยตอนที่ 1 และตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความเหมาะสมโดยใช้มาตราส่วน (Rating Scale) ประมาณค่า 5 ระดับ แปลความหมายดังนี้ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด 4 หมายถึง เหมาะสมมาก 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย และ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด และตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินความสอดคล้อง 3 ระดับ แปลความหมายดังนี้ 1 หมายถึง สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม และความเหมาะสมของเนื้อหาชุดฝึกอบรม กำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมคือ 3.51 ขึ้นไปถือว่าชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ไม่ต้องทำการปรับปรุงหรือปรับปรุงเล็กน้อยตามข้อเสนอแนะ ส่วนข้อที่คะแนนต่ำกว่า 3.50

ให้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อมาทำการปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

2. การประเมินความสอดคล้องของส่วนประกอบของชุดฝึกอบรม โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) หากดัชนีความสอดคล้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แต่หากมีค่าต่ำกว่า 0.50 ผู้วิจัยต้องนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ และประเมินประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การทดลองใช้ชุดฝึกอบรม โดยการนำชุดฝึกอบรมไปทดลองใช้กับคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง คือ คณะกรรมการ ชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี ที่เต็มใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและสามารถเข้าร่วมอบรมตามชุดฝึกอบรมได้ตลอดระยะเวลา จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ โดยเป็นการทดสอบสมรรถนะเพื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นปรนัยจำกัดคำตอบ (Fix-Response Type) ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ มีวิธีให้คะแนนเป็นรายข้อ คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่า แบบทดสอบมีค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อสอบเป็นรายข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) แบบสอบถามค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.66-1.00 และหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุโดยการไปทดลองใช้กับคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชรที่เป็นคณะกรรมการมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ และนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์โดยหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อผลปรากฏว่า มีค่าความยากง่าย (p) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.41-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.46-0.65 ซึ่งถือว่าเป็นแบบทดสอบที่ใช้ได้

ฉบับที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมและชุดฝึกอบรม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมและชุดฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 1 คะแนน คือ มีความพึงพอใจน้อยที่สุด 2 คะแนน คือ มีความพึงพอใจน้อย 3 คะแนน คือ มีความพึงพอใจ

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

ปานกลาง 4 คะแนน คือ มีความพึงพอใจมาก และ 5 คะแนน คือ มีความพึงพอใจมากที่สุด ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุดฝึกอบรม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่า มีค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) แบบสอบถามค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.66-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ ในการบริหารจัดการกลุ่มหลังทดลอง (O2) และก่อนทดลอง (O1) โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired t-Test)

โดยการกำหนดแผนการดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยการออกแบบการวิจัยเป็นดังนี้

กลุ่มทดลอง	วัดก่อนทดลอง	→	สิ่งทดลอง	→	วัดหลังทดลอง
	O1		X		O2

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมและชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แสดงว่าความเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุดฝึกอบรมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2.2 การจัดประชุมนักวิจัยวิทยากร ผู้เข้ารับการอบรม ผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อวิเคราะห์ถึงการจัดการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรม

นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2.1 มาจัดประชุมนักวิจัย วิทยากร ผู้เข้ารับการอบรมและผู้ช่วยนักวิจัย (นักศึกษา) ร่วมกันวิเคราะห์การจัดการฝึกอบรมตามชุดฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลจากการประชุมไปปรับปรุงชุดฝึกอบรมและวิธีการดำเนินการฝึกอบรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 โครงสร้างของชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย 1. ชื่อชุดฝึกอบรม 2. หลักการและความจำเป็นในการฝึกอบรม 3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม 4. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม 5. ระยะเวลาของการฝึกอบรม 6. โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา 7. กิจกรรม/วิธีการฝึกอบรม

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

8. สถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม 9. คุณสมบัติผู้สอน / วิทยากร และ 10. การประเมินผลการฝึกอบรม โดยชุดฝึกอบรมจึงได้มีการปรับโครงสร้างหลักสูตรเนื้อหา และวิธีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และปรับหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยการอบรมใช้เวลา 2 วัน เวลา 14 ชั่วโมงการเรียนรู้ มีเนื้อหาดังนี้

แบบทดสอบก่อนการอบรม (จำนวน 15 ข้อ)

หน่วยที่ 1 การจัดองค์การ และภาวะผู้นำ (3 ชั่วโมง)

- ความสำคัญของผู้นำ คุณสมบัติของผู้นำ และการวางแผน
- การจัดทำโครงสร้าง ระเบียบข้อบังคับ และการจดทะเบียนชมรม
- ปัจจัยที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ

หน่วยที่ 2 การจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ (4 ชั่วโมง)

- ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- ประเภทและประโยชน์ของกิจกรรมผู้สูงอายุ
- การจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ

หน่วยที่ 3 แหล่งงบประมาณและการเขียนโครงการ (3 ชั่วโมง)

- แหล่งงบประมาณในการดำเนินการกิจกรรมกลุ่ม
- การเขียนโครงการเพื่อของบประมาณ

หน่วยที่ 4 การติดตามผลการดำเนินงานและการตรวจสอบ (4 ชั่วโมง)

- การจัดทำบัญชีสำหรับชมรมผู้สูงอายุ
- งานสารบรรณสำหรับชมรมผู้สูงอายุ
- การรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่ม

แบบทดสอบหลังการอบรม (จำนวน 15 ข้อ)

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดฝึกอบรม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม	4.85	0.34	มากที่สุด
เนื้อหาชุดฝึกอบรม	4.17	0.12	มาก
การวัดและประเมินผล	4.73	0.28	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	**4.51**	**0.22**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 ในภาพรวมความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม ($\bar{X}$=4.85) การวัดและประเมินผล ($\bar{X}$=4.73) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านเนื้อหาชุดฝึกอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.17)

สำหรับค่าดัชนีความสอดคล้องของร่างชุดฝึกอบรมพบว่ามีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าทุกประเด็นมีความสอดคล้องกัน

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของเนื้อหาชุดฝึกอบรมใน แต่ละหน่วยเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เนื้อหาหลักสูตร	ความเหมาะสม		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
หน่วยที่ 1 การจัดองค์การ และภาวะผู้นำ	3.72	0.18	มาก
หน่วยที่ 2 การจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ	4.73	0.15	มากที่สุด
หน่วยที่ 3 แหล่งงบประมาณและการเขียนโครงการ	4.40	0.42	มาก
หน่วยที่ 4 การติดตามผลการดำเนินงานและการตรวจสอบ	4.25	0.40	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	**4.21**	**0.20**	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าในภาพรวมความเหมาะสมของเนื้อหาชุดฝึกอบรมในแต่ละหน่วยเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.21) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุดคือการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ($\bar{x}$=4.73) รองลงมาคือแหล่งงบประมาณและการเขียนโครงการ ($\bar{x}$=4.40) การติดตามผลการดำเนินงานและการตรวจสอบ ($\bar{x}$=4.25) ตามลำดับ ส่วนเนื้อหาการเรียนรู้ด้านการจัดองค์การ และภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$=3.72)

สำหรับค่าดัชนีความสอดคล้องของร่างชุดฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าทุกประเด็นมีความสอดคล้องกัน และได้มีการปรับปรุงเนื้อหาบางประเด็นตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเตรียมนำไปทดลองใช้

2. ผลทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

ในการทดสอบความรู้ก่อน-หลังการฝึกอบรมโดยใช้ร่างชุดฝึกอบรม ผลการทดสอบความรู้ดังแสดงในตารางที่ 3 และความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมดังแสดงในตารางที่ 4

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการอบรมจากการทดลอง

คะแนนเฉลี่ย		ความเหมาะสม		
		$\bar{x}$	t-test	P-Value
ก่อนการอบรม	2.60	2.01	20.45	0.000**
หลังการอบรม	9.57	3.29		

**นัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01

จากตารางที่ 3 คะแนนความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มของผู้เข้ารับการอบรม จากคะแนนเต็ม 15 เมื่อทดสอบคะแนนก่อนและหลังการอบรม พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนความรู้ก่อนการอบรม เฉลี่ย 2.60 และคะแนนความรู้หลังการอบรม เฉลี่ย 9.57 ทั้งนี้คะแนนหลังการอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการเข้ารับการฝึกอบรม

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดกระบวนการฝึกอบรม	4.03	0.28	มาก
ด้านชุดฝึกอบรม	4.14	0.26	มาก
ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.04	0.44	มาก
ด้านวิทยากร	4.00	0.20	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	**4.05**	**0.19**	**มาก**

จากตาราง 4 ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้ารับการฝึกอบรมพบว่าในภาพรวม ($\bar{x}$= 4.05) และรายด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก และมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านชุดฝึกอบรม ($\bar{x}$= 4.14) รองลงมาคือด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}$= 4.04) ด้านชุดฝึกอบรม ($\bar{x}$= 3.70) ด้านการจัดกระบวนการฝึกอบรม ($\bar{x}$= 4.03) ด้านวิทยากร ($\bar{x}$= 4.0) ตามลำดับ

ผลการจัดประชุมนักวิจัย วิทยากร ผู้เข้ารับการอบรม ผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อวิเคราะห์ถึงวิเคราะห์ถึงการจัดการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรม

1. ในการจัดอบรมให้กับคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ ควรมีการสอบถามความต้องการพัฒนาสมรรถนะร่วมกับการประเมินความรู้ที่คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุมีอยู่ เพื่อวางแผนในการปรับใช้ชุดฝึกอบรมให้เหมาะสมตามบริบทของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

2. วิทยากรที่จะบรรยายควรเป็นผู้ที่ทำงานด้านผู้สูงอายุ หรือเข้าใจความต้องการของผู้สูงอายุตลอดจนมีความยืดหยุ่นในการอธิบายเนื้อหาตามศักยภาพของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

3. ในการจัดอบรมผู้เข้ารับการอบรมไม่ควรเกิน 30 คนเพื่อที่จะมีเวลาในการตอบข้อซักถามหรือในการดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด หรือกรณีมีมากกว่า 30 คนต้องมีผู้ช่วยวิทยากร

4. เนื้อหาบางส่วนอาจจะต้องจัดโครงการฝึกอบรมให้รู้ในเชิงลึกและสามารถปฏิบัติได้ กรณีที่ชมรมผู้สูงอายุต้องการ เช่น การจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ การเขียนโครงการ ฯลฯ อีกทั้งอาจมีการปรับจำนวนชั่วโมงการอบรมตามศักยภาพของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

ดังนั้นจึงจัดทำชุดฝึกอบรมออกมาเป็นเอกสารเพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ ผลการประเมินชุดฝึกอบรมพบว่าในภาพรวมความเหมาะสมของเนื้อหาชุดฝึกอบรมในแต่ละหน่วยเรียนรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในทุกหน่วยการเรียนรู้ และค่าดัชนีความสอดคล้องของร่างชุดฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องในทุกประเด็น จากการศึกษาของวิกรม รุจยากรกุล, ปิยธิดา ตรีเดช, สุคนธา ศิริและชาญวิทย์ ตรีเดช (2562) ให้ข้อเสนอแนะว่าควรพัฒนาทักษะกระบวนการบริหารจัดการของชมรม ทั้งการวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ และการควบคุมกำากับ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงในการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ เพื่อให้คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุประสบผลสำเร็จจนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของธิดารัตน์ กุลณัฐรวงศ์และมหาชาติ อินทโชติ (2565) ที่ได้ทำการพัฒนาระบบฝึกอบรมแบบปรับเหมาะบนเว็บเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ โดยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินคุณภาพด้านเทคนิคในการพัฒนาระบบมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของมิ่งขวัญ คงเจริญ (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่าความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้ระบุถึงการจัดการวัตถุประสงค์กับเนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกันมาก รวมทั้งสามารถจัดการระยะเวลาในการฝึกอบรม และวิธีการวัดผลประเมินผลสามารถจัดการได้ดี ขณะที่การจัดการเนื้อหาสาระกับกระบวนการฝึกอบรม และการประเมินผลในช่วงการฝึกอบรมมีความเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติ์ธเนศ สว่างวรนาถ และชมสุภัค ครุฑกะ (2562) ที่ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุ โดยพบว่าผลตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ถึงมากที่สุดและมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิมลรัตน์ รอบรู้เจน (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยพบว่าการประเมินผลเนื้อหาของคู่มือผู้ดูแลผู้สูงอายุประกอบการใช้รูปแบบ เพื่อคุณภาพการดูแลของผู้ดูแล ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียน หน่วยการเรียนที่ 1 เรื่อง การฝึกอบรมให้ความรู้การดูแล สุขภาพผู้สูงอายุ ตามกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ หน่วยการเรียนที่ 2 เป็นกิจกรรมการพบปะ ผู้สูงอายุที่วัด หน่วยการเรียนที่ 3 เรื่อง สาธิตการเสริมคุณค่าผู้สูงอายุตามหลักแนวทางแห่งวิถีพุทธ หน่วยการเรียนที่ 4 เรื่อง กิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลผู้สูงอายุ หน่วยการเรียนที่ 5 เรื่อง การสร้างต้นแบบกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ และหน่วยการเรียนที่ 6 เรื่อง กิจกรรมการสร้างรอยยิ้มและสันทนาการแก่ผู้สูงอายุ โดยได้ผ่านการประเมินคุณภาพด้วยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยรวมเท่ากับ 0.98 ซึ่งค่า (IOC) ผ่านเกณฑ์หรือใช้ได้โดยทั่วไปคือต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความตรงของเนื้อหาที่ความเหมาะสม (ประสพชัย พสุนนท์, 2558)

2. ผลการทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมมีประสิทธิผลในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้ารับการฝึกอบรมพบว่าในภาพรวม และรายด้านมีความพึงพอใจในระดับมากและมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าชุดฝึกอบรมมีประสิทธิผลในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของธิดารัตน์ กุลณัฐรวงศ์ และมหาชาติ อินทโชติ (2565) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมแบบปรับเหมาะบนเว็บเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ที่พบว่าหลังการอบรมแบบปรับเหมาะบนเว็บของผู้สูงอายุมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อระบบฝึกอบรมแบบปรับเหมาะบนเว็บเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของสุวิมลรัตน์ รอบรู้เจน (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยพบว่า ผลการใช้รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยบทบาทผู้ดูแลพบว่า ผู้ดูแลมีความรู้เฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบการดูแลสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับมิ่งขวัญ คงเจริญ (2564) ที่ศึกษาผลจากแบบวัดความรู้และทักษะหลังจากการฝึกอบรม ซึ่งพบว่าผู้เข้าร่วมร้อยละ 100 มีคะแนนความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้สูงอายุสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งสอดคล้องกับจันจิราภรณ์ ปานยินดี (2564) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ต่อพฤติกรรมการเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนความรู้การเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมมากกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของกิตติ์ธเนศ สว่างวรนาถ

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

และชมสุภัค ครุฑกะ (2562) เรื่องการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุ โดยพบว่าผู้สูงอายุมีทักษะทางปัญญาในภาพรวมและทุกด้านหลังใช้สูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาทักษะทางปัญญาโดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุ

องค์ความรู้จากการวิจัยสู่การพัฒนา

ชุดฝึกอบรมสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยที่ 1 การจัดองค์การ และภาวะผู้นำ หน่วยที่ 2 การจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ หน่วยที่ 3 แหล่งงบประมาณและการเขียนโครงการ และหน่วยที่ 4 การติดตามผลการดำเนินงานและการตรวจสอบ โดยระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้ชุดฝึกอบรมคือ 2 วัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรนำชุดฝึกอบรมไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุโดยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล สถานศึกษา ฯลฯ ในการพัฒนาสมรรถนะของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุและการวางแผนการทำงานร่วมกันในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านสถานที่ ด้านวิทยากร ด้านงบประมาณ เป็นต้น

2. อาจมีการเลือกหน่วยใดหน่วยหนึ่งของชุดฝึกอบรมไปทำการฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ โดยไม่จำเป็นจะต้องจัดฝึกอบรมติดกันทั้ง 2 วัน เช่น แต่วางแผนฝึกอบรมให้ครบตามหน่วยการเรียนรู้และระยะเวลาในแต่ละหน่วยเรียนรู้จนครบตามหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ เพื่อนำปัจจัยดังกล่าวไปวางแผนในการพัฒนาสมรรถนะผู้สูงอายุ

2. ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในการศักยภาพของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเชิงลึกในประเด็นอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). *สรุปจำนวนชมรมผู้สูงอายุ ปี 2564 (สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ).* สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก https://www.dop.go.th/th/implementaion/5/14/1423.

_____. (2566). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565.* กรุงเทพฯ :อมรินทร์.

กิตติ์ธเนศ สว่างวรนาถ และชมสุภัค ครุฑกะ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุ. *วารสารพยาบาลทหารบก,* 20(1), 207-215.

เกษมศรี สุรวิทย์. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการองค์กรของชมรมผู้สูงอายุ ตามแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8 (ฉบับพิเศษ), 435-448.

เกศรา โชคนำชัยสิริ, ชญานิษฐ์ สมเจริญ และอัจฉรา โพชะโน. (2563). *ทักษะการจัดฝึกอบรม.* สืบค้น 20 มกราคม 2564, จาก https://mwi.anamai.moph.go.th/th/workgroups-knowledge/.

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2553). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552.* กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสย์.

จันจิราภรณ์ ปานยินดี. (2564). ผลของการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ต่อพฤติกรรมการเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ. *วารสารวิทยาการจัดการ,* 8(2). 64-80.

ธิดารัตน์ กุลณัฐรวงศ์ และมหาชาติ อินทโชติ. (2565). การพัฒนาระบบฝึกอบรมแบบปรับเหมาะบนเว็บเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์,* 16(1), 56-69.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประสพชัย พสุนนท์. (2558). ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,* 18(1), 375-396.

ปาจรีย์ ผลประเสริฐ, วรางคณา จันทร์คง, รัชนีวรรณ บุญอนนท์, ปรียานุช พรหมภาษิต, กนิษฐา ศรีภิรมย์, และพลอยณัชชา เดชะเศรษฐ์ศิริ. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร,* 39(4), 56-77.

มิ่งขวัญ คงเจริญ. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโรงเรียนผู้สูงอายุ. *วารสารปัญญาภิวัฒน์,* 13(2), 190-206.

วรรณลักษณ์ เมียนเกิด, เดชา สังขวรรณและรุ่งนภา เทพภาพกล. (2562). กลไกการขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุในการส่งเสริมสถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุ. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.* 27(1), 1-31.

วิกรม รุจยากรกุล, ปิยธิดา ตรีเดช, สุคนธา ศิริและชาญวิทย์ ตรีเดช. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุคุณภาพจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 35 (2), 118-128.

URU-J.ISD 268251
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566
ISSN 2821-9708 (Online)

สุวิมลรัตน์ รอบรู้เจน. (2560). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 9(3), 57-69.

อภิญญา พันธุพล, นิรัตน อิมามี และวรากร เกรียงไกรศักดา. (2560). ผลการฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการกลุ่มและเทคนิคเอไอซี (AIC) ในการส่งเสริมการจัดการชมรมผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. *วารสารสุขศึกษา,* 40 (1), 82-93.

United Nations. (2019). *Ageing.* สืบค้น 2 พฤษภาคม 2565, จากhttps://www.un.org/en/global-issues/ageing.